

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

**Морозова А. Р.,
здобувачка вищої освіти спеціальності 051 «Економіка»,
Хилько І. І.,
старший викладач кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук
та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет**

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України характеризується нестабільними економічними умовами. В умовах ринкової трансформації більшість галузей починають активізувати виробництво.

Ефективне управління запасами є важливим елементом будь-якої бізнес-операції, оскільки воно не тільки забезпечує можливість своєчасного задоволення попиту клієнтів, але й оптимізує витрати на зберігання та дистрибуцію. Надмірно великі запаси можуть призвести до заморожування оборотного капіталу, збільшення витрат на зберігання та ризику застарівання продукції. З іншого боку, недостатній рівень запасів може спричинити перебої у виробництві та постачанні, що, в свою чергу, може призвести до втрати клієнтів і доходів. Тому розробка і застосування оптимізованої моделі управління запасами є необхідною умовою для забезпечення балансу між попитом і пропозицією та мінімізації витрат.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми, пов'язані з питаннями управління запасами, досліджували багато відомих учених-економістів. Особливу увагу їм приділяли Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Кужельний М.В., Пушкар М.С., Рудницький В.С., Сопко В.В.

Мета та завдання дослідження – розробка моделей ефективної політики управління запасами як одного з пріоритетних завдань підвищення ефективності роботи підприємства, забезпечення конкурентоспроможності та поліпшення фінансового становища.

Виклад основного матеріалу. Основною метою управління запасами є оптимізація загальної кількості матеріалів. Це дозволяє обґрунтувати планову

потребу в матеріалах, площу складських приміщень, кількість навантажувально-розвантажувальних механізмів і витрати на доставку матеріалів до робочої зони, а також трудові та фінансові ресурси [1].

В економічній літературі управління запасами можна розглядати як систему, тобто це набір правил і показників, що визначають час і обсяг закупівлі продуктів для поповнення запасів, його параметри наступні: замовлення; нормативний рівень запасів; обсяг різних закупівель; частота закупівель; кількість продукту, що поповнюється повторно, для цього мінімальні витрати на зберігання запасів досягаються відповідно до зазначених витрат на поповнення запасів та зазначеною альтернативними витратами інвестованого капіталу.

Обов'язковою умовою процесу управління запасами є своєчасне прогнозування та нормування, планування, організація і стимулювання, контроль і координація умов і кількості виконання замовлень відповідно до логістичної системи «закупівля, виробництво та розподіл» [2].

Кожне сільськогосподарське підприємство в результаті своєї господарської діяльності використовує різні матеріальні ресурси, називаючи їх виробничими запасами. Однак, визначити сутність цього поняття можна так: виробничі запаси – це активи підприємства, що використовуються для виробництва товарів, виконанні робіт та наданні послуг [3].

Основні етапи управління запасів є наступними :

- проводиться аналіз складу, структури та динаміки загального обсягу запасів на основі даних за попередні роки;
- оптимізація загальної суми та розміру запасів;
- розробка ефективних систем управління та контролю за рухом запасів.

На першому етапі проводиться аналіз поточного стану загальних запасів. Це робиться на основі фінансової та управлінської звітності, а також даних складського обліку. Структура запасів аналізується за основними видами та групами з урахуванням впливу сезонних коливань на обсяги запасів. Після аналізу структури запасів оцінюється ефективність використання запасів на

основі показників рентабельності та оборотності. На другому етапі проводиться оптимізація величини запасів. Третій етап передбачає розробку ефективної системи управління і контролю за рухом запасів [4].

Висновки. Ефективне управління запасами є ключовим фактором забезпечення стабільної роботи бізнесу, оптимізації витрат та задоволення попиту клієнтів. Використовуючи сучасні моделі управління запасами, компанії можуть мінімізувати витрати на зберігання та уникнути заморожування оборотного капіталу, а також підтримувати належний рівень обслуговування та уникати перебоїв у виробництві та постачанні. Для досягнення оптимальних результатів слід застосовувати комплексний підхід до управління запасами, що включає всі етапи аналізу, прогнозування, планування, організації та контролю. Це дозволить забезпечити баланс між попитом і пропозицією, підвищити ефективність діяльності компанії та посилити конкурентоспроможність на ринку.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі : практичний посібник. Київ : Лібра, 2001. 840 с.
2. Гаджинський А. М. Логістика : підручник для вищих і середніх спеціальних навчальних закладів. Інформаційно-впроваджувальний центр «Маркетинг», 2008. 375 с.
3. Подолянчук О. А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 88–101.
4. Stetsiuk N. Y., Halushka N. Y. Методичні підходи до аналізу забезпеченості підприємств деревообробної промисловості виробничими запасами. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 22. №. 2. С. 156-164.